

OBSAH

Úvod	13
MATEMATIKA A MECHANIKA	
Výpočtové vztahy pro obvody o a obsahy A rovinných útvářů	16
Výpočtové vztahy pro objemy V a povrchy P těles	19
Výpočtové vztahy pro plochy A , kvadratické momenty I , polární momenty I_x a průlezové moduly v ohybu W_0 a v krutu W_1 běžných průlezů	23
Výpočtové vztahy pro maximální tečné napětí τ_{\max} a jeho působiště, úhly zkroucení φ a momenty tuhosti v krutu I_k	26
Součinitele snykového tření	28
Součinitele čepového tření	28
Součinitele vláknového tření	29
Odpor při valení	29
Základní pevnostní rovnice pro prosté namáhání	29
Vetknuté nosníky a nosníky o dvou podpěrách	30
Eulerovy vztahy pro vzpěrnou pevnost	32
Součinitele vzpěrnosti	33
Mezní šířnost	33
Neprůzý vzpěr	33
Mechanické hodnoty základních konstrukčních materiálů	34
Moduly pružnosti v tahu E , ve smyku G a Poissonova číslo μ	36
Veličiny a jednotky	37
Veličiny a jednotky v mechanice	48
TECHNICKÉ KRESLENÍ	
Normální délkové rozměry	50
Formáty a úprava výkresových listů	52
Latinšská abeceda	54
Řecká abeceda	55
Číslice a značky	56
Měřítka	57
Čáry	57
Grafické označování materiálů v řezech	58
Jednotná soustava tolerancí a uložení	59
Vzorce pro stanovení tolerancí	60
Znázornění tolerančních polí dér a hřidel pro různá uložení	60
Číselné hodnoty tolerancí	61
Mezní úchytky tolerančních polí dér pro jmenovité rozměry od 1 do 500 mm	62
Mezní úchytky tolerančních polí hřidel pro jmenovité rozměry od 1 do 500 mm	76
Doporučená uložení v soustavě jednotné díry pro rozměry od 1 do 500 mm	94
Doporučená uložení v soustavě jednotného hřídele pro rozměry od 1 do 500 mm	95
Příklady uložení	96
Základní pravidla tolerování	97
Mezní úchytky netolerovaných rozměrů	98
Předepsívané mezních úchylek rozměrů	99
Tolerance tvaru a polohy	100
Všeobecné tolerance. Nepředepsané geometrické tolerance	105
Označování drsnosti povrchu	108

Drsnost povrchu	108
Střední délky 60°	109
Zaoblení a zkosení hran	111
Zápicí	112
Výrobní výkresy pružin	114
Ozubená kola. Moduly	115
Popisové pole	116
Kusovník	117
Pravidla pro kreslení výkresů ozubených kol	118
Řetězová kola	123
Rýhování přímé. Vroubkování pravoúhlé a kosoúhlé	125
Jemné drážkování	126
Drážková spojení rovnoboká	128
Válcové konce hřídelů	129
Značky pro kinematická schémata	131
Značky pro kreslení potrubí	142
Značky pro kreslení hydraulických a pneumatických schémat	151
Mechanické ovládání obvodů a zařízení	157
Značky pro elektrotechnická schemata. Přehled norem	161
Průmyslová a elektrotepelná zařízení	169
Zdroje světla	169
Elektrochemické a termoelektrické zdroje	170
Rezistory	170
Kondenzátory	171
Elektronky a výbojky	171
Polovodičové součástky	172
Antény	172
Schematické značky rádiových stanic	172
Telefonní přístroje	173
Telefonní ústředny	173
Dálnopisné stroje a telegrafní převáděče	174

STROJNÍ SOUČÁSTI

Závity	
Závity. Názvy a definice	176
Označování závitů	178
Metrické závity	179
Výběr doporučených mezních úchylek ISO metrického závitu	184
Hodnoty mezních úchylek metrického závitu. Uložení s vůlí	185
Metrické závity. Přechodná uložení	190
Metrické závity. Uložení s přesahem	196
Metrické závity pro jemnoruční mechaniku a optiku	197
Trubkový závit válcový	201
Lichoběžníkový rovnoramenný jednochodý závit	202
Lichoběžníkový nerovnoramenný závit	204

Šrouby

Konce šroubů s vnějším metrickým závitem ISO	206
Výběhy vnějšího metrického závitu	207
Výběhy vnitřního metrického závitu	208
Drážky vnějšího metrického závitu	209
Drážky vnitřního metrického závitu	210
Válcové zahlobení pro šrouby se šestihrannou hlavou a pro šestihranné matice s podložkou	211
Válcové zahlobení pro šrouby s válcovou hlavou	212
Kuželová zahlobené pro záplustné hlavy šroubů	213
Díry pro šrouby	214
Hloubka děr pro závrtné šrouby	215

Přehled šroubů a matic	216
Výchozí materiály pro šrouby a matice	219
Tolerance spojovacích součástí. Šrouby a matice s průměry závitů od 1,6 do 150 mm	220
Šrouby se šestihranou hlavou s normální a redukovanou hladkou částí dříku. Výrobní třída A, B, C	222
Lícované šrouby s dlouhým a krátkým závitem	225
Šrouby se šestihranou hlavou se závitem k hlavě. Výrobní třída A, B, C	226
Šrouby s malou válcovou hlavou	228
Šrouby s válcovou hlavou	229
Šrouby s válcovou hlavou s vnitřním šestihranem	230
Šrouby s půlkulovou hlavou	231
Zápuštěné šrouby	232
Zápuštěné šrouby s hlavou čočkovitou	232
Jmenovité délky pro šrouby a závrtné šrouby	233
Stavěcí šrouby s drážkou, s plochým koncem, s kuželovým důlkem, s dlouhým čípkem, s hrotom a tupým hrotom	234
Šrouby do plechu se zápuštou hlavou čočkovitou	235
Křídlaté šrouby a matice	236
 Matice	
Šestihranné matice	237
Přesné šestihranné matice malé	240
Uzavřené matice	240
Korunové matice	241
Válcové matice s drážkou	242
Rýhované matice	243
Kruhové matice se záfezy pro upínaci a stahovací pouzdra	244
Samojistné matice šestihranné	246
 Podložky a závlačky	
Přehled podložek	247
Podložky pro šrouby se šestihranou hlavou a pro šestihranné matice	250
Podložky pro šrouby s válcovou a půlkulovou hlavou	251
Podložky s čtvercovým otvorem pro dřevěné konstrukce	252
Pružné podložky	253
Pojistné podložky s nosem	254
Pojistné podložky s jazyčkem	255
Pojistné podložky a vložky k maticím upínacích pouzder	256
Závlačky	257
 Čepy, kolísky a pojistné kroužky	
Přehled čepů a kolísků	258
Čepy bez hlavy	260
Čepy s hlavou	261
Válcové kolísky nezakalené	262
Válcové kolísky kalené (lícovací kolísky)	262
Kuželové kolíky nezakalené	263
Pružné kolíky	264
Rýhované kolíky	265
Rýhované hřeby	266
Pojistné třmenové kroužky	267
Pojistné kroužky pro hřídele	268
Pojistné kroužky pro díry	270
 Nýty	
Přehled nýtů	271
Nýty s půlkulovou hlavou	273

Zápusné nýty	274
Trubkové nýty	275
Klíny a pera	
Přehled klínů a per	276
Klíny drážkové	277
Pera těsné	278
Pera výmenná s dvěma nebo jedním přídržným šroubem	279
Pera Woodruffova ke hřídelům	280
Úchytky rozměrů klínů, per a drážek	281
Ložiska	
Bimetallická pouzdra	282
Kovová pouzdra	283
Materiály kluzných ložisek	284
Přehled valivých ložisek	287
Úložné plochy pro montáž	289
Kuličková ložiska jednofádá typ 60, 62, 63, 64	290
Kuličková ložiska jednofádá s kosoúhlým stykem typ 72, 73	294
Kuličková ložiska dvoufádá naklápěcí typ 12, 13, 22, 23	296
Válečková ložiska jednofádá typ NU, NJ, NUP, N	300
Soudečková ložiska dvoufádá typ 222, 223	303
Kuželková ložiska jednofádá typ 302, 303, 313, 322, 323	305
Axiální kuličková ložiska jednosměrná a obousměrná	308
Těsnění	
Těsnění ložiskových těles. Plstné těsnění a drážky	312
Kroužky kruhového průřezu pro těsnění pohyblivých částí	313
Kroužky kruhového průřezu pro těsnění nepohyblivých částí	314
Těsnící kroužky ploché a čočkovité	315
Hřídelové těsnění	316
Přehled pístních kroužků	318
Řemeny	
Klínové řemeny klasického průřezu	319
Úzké klínové řemeny pro průmyslové použití	320
Výkon P_1 (kW) přenášený jedním úzkým řemenem při $\beta = 180^\circ$	322
Výkon P_2 (kW) přenášený jedním klínovým řemenem klasického průřezu při $\beta = 180^\circ$	324
Řemenice pro klínové řemeny klasických průřezů	325
Řetězy	
Ewartovy řetězy	327
Válečkové řetězy	328
Pouzdrové řetězy rychloběžné	330
Gallovy řetězy	331
Čepové řetězy	332
Armatury a potrubí	
Přehled armatur a potrubí	333
Jmenovité tlaky a pracovní přetlaky	341
Jmenovité světlosti	342
Značky pro energetická schemata	342
Označování potrubí podle provozní tekutiny	343
Bezešvé ocelové trubky	344
Příruby a přírubová hrida	346
Přehled přírub	346
Příruby pro PN 2,5	348

Přírudy pro PN 6	349
Příruba hrdla pro PN 2,5 až PN 250	350
Fitinky z temperované litiny	352
MATERIÁLY	
Číselné označování a rozdělení ocelí ke tváření	356
Číselné označování a rozdělení slitin železa na odlity	359
Číselné označování a rozdělení těžkých a lehkých neželezných kovů	360
Číselné označování a rozdělení plastů	362
Třídění a označování pryže	362
Vlastnosti a použití vybraných materiálů	
Oceli k tváření	372
Nástrojové oceli	378
Slitiny železa na odlity	379
Těžké neželezné kovy	383
Lehké neželezné kovy	386
Plasty	386
Vybrané vlastnosti kovových vodivých materiálů	392
Závislost tvrdosti na pevnosti materiálu	393
Ocelový a litinový odpad	395
Polotovary	
Pásy a pruhy z ocelí tříd 10 a 11 válcované za tepla	398
Plechy tenké z ocelí tříd 10 až 16 válcované za tepla	400
Plechy ocelové pozinkované	402
Plechy ocelové žebrovány z ocelí tříd 10 a 11 válcované za tepla	403
Tyče kruhové válcované za tepla normální a zvýšené přesnosti	404
Tyče čtvercové válcované za tepla normální a zvýšené přesnosti	405
Tyče ploché válcované za tepla normální a zvýšené přesnosti	408
Široká ocel tříd 10 a 11 válcovaná za tepla	410
Tyče průzezu rovnoramenného L z konstrukčních ocelí válcované za tepla	412
Tyče průzezu nerovnoramenného L z konstrukčních ocelí válcované za tepla	413
Tyče průzezu I z ocelí 10 a 11 válcované za tepla	414
Tyče průzezu IPE z konstrukčních ocelí válcované za tepla	415
Tyče průzezu U z ocelí tříd 10 a 11 válcované za tepla	416
Tyče průzezu UE z ocelí tříd 10 a 11 válcované za tepla	417
Tyče průzezu T z ocelí tříd 10 a 11 válcované za tepla	418
Trubky ocelové závitové běžné	419
Trubky ocelové závitové zesílené	420
Trubky ocelové bezesídelné čtvercové tvářené za tepla	421
Trubky ocelové bezesídelné čtvercové tvářené za tepla	423
Trubky z ocelí tříd 11 a 12 podélně svařované hladké	425
Tažený ocelový drát pro všeobecné účely	426
Tyče šestihrané z ocelí tříd 11 až 16 tažené za studena s úchytkami h11 a h12	428
Tenkostěnné profily ocelové uzavřené – čtvercové a obdélníkové	430
Pásy z hliníku a slitin hliníku válcované za studena	431
Tyče kruhové z hliníku a slitin hliníku lisované za tepla	432
Tyče čtvercové z hliníku a slitin hliníku lisované za tepla	433
Tyče kruhové z hliníku a slitin hliníku tažené za studena	434
Tyče ploché z hliníku a slitin hliníku tažené za studena	436
Tyče šestihrané z hliníku a slitin hliníku tažené za studena	438
Trubky kruhové z hliníku a slitin hliníku tažené za studena	440
Tyče kruhové z mědi a slitin mědi tažené za studena s úchytkami h12 a h11	442
Tyče ploché z mědi a slitin mědi tažené za studena s úchytkami h13	444
Tyče šestihrané z mědi a slitin mědi tažené za studena s úchytkami h11	446
Trubky kruhové z mědi a slitin mědi tažené za studena	448

Desky z neměkčeného polyvinylchloridu (PVC)	450
Trubky z neměkčeného polyvinylchloridu (PVC)	451
Tyče z neměkčeného polyvinylchloridu (PVC)	453
Trubky z polyamidu	454
Tyče z polyamidu	454
OBRÁBĚNÍ	
Rozdělení materiálů podle obrobitevnosti	456
Soustružení	
Nože s břitovými destičkami ze slinutých karbidů. Přehled	458
Revolverové a vyvrtavací nože s břitovými destičkami ze slinutých karbidů	460
Revolverové nože z nástrojové oceli rychlofezné	463
Řezné nástroje. Geometrie řezných nástrojů	466
Řezné podmínky při soustružení	468
Označování vyměnitelných břitových destiček s SK	471
Ubírací nože přímé 30° z rychlofezné oceli pro revolverové soustruhy	473
Frézování	
Přehled fréz z nástrojové oceli rychlofezné	474
Frézy. Geometrie tvaru zuba	476
Geometrie řezné části frézovací hlavy	478
Úhly hřbetu válcových a kotoučových fréz	478
Doporučené velikosti úhlů řezné části frézovacích hlav s SK	479
Řezné podmínky při frézování	481
Vrtání, vyhrubování, vystružování	
Přehled vrtáku z rychlofezné oceli	484
Přehled výhrubníků a výstružníků	487
Geometrie řezné části šroubovitého vrtáku	488
Řezné podmínky při vrtání, vyhrubování a vystružování	489
Doporučené průměry vrtáku pro závity matic	494
Vrtáky středící 60° tvar A	497
Vrtáky středící 60° tvar B	498
Vrtáky šroubovité s válcovou stopkou. Střední řada	499
Vrtáky šroubovité s válcovou stopkou se šroubovicí 40°. Střední řada	501
Vrtáky šroubovité s kuželovou stopkou	502
Výstružníky strojní se zuby ve šroubovici s válcovou stopkou	503
Výstružníky nástrčné s přímými zuby	504
Závitinšky. Přehled	505
Závitové čelisti. Přehled	506
Ruční a strojní závitové kruhové čelisti a ruční vratidla	507
Ruční a strojní závitové kruhové čelisti pro válcové trubkové závity	509
Přehled a značení tvárcích nástrojů závity	510
Broušení	
Brousicí a řezací kotouče. Přehled	511
Brousicí materiály a pojiva	514
Označování a značení brousicích nástrojů	515
Volba brousicího kotouče podle druhu broušeného materiálu	516
Brousicí a řezací kotouče	517
Přídavky na obrábění	518
Hospodárná přesnost a dosahovaná drsnost povrchu při obrábění	521
SVAŘOVÁNÍ A PÁJENÍ	
Svařování	
Tvary a rozměry svarových ploch	524

Označování svarů na výkresech	527
Obalené elektrody pro obloukové svařování a navařování	534
Obalené elektrody pro svařování nelegovaných ocelí	535
Značky předavných materiálů doporučené pro ruční svařování ocelí tř. II	536
 Pájení	
Měkké pásky	538
Tvrdé pásky	539
Tavidla	540
 UPÍNACÍ PRVKY A VÝROBNÍ POMŮCKY	
Přehled upínacích prvků	542
Průměry nástrojových dutin pro nástroje s válcovou stopkou	542
Obroběné drážky T	543
Kuželovitosti nástrojových stopek a dutin	544
Přehled nástrojových kuželů	544
Závity kuželových stopek pro upínaci šroub	545
Válcové konce frézovacích trnů pro celní frézy a frézovací hlavy	546
Kuželové stopky s otvory pro zajištění klínem	547
Konce vřeten a stopky nástrojů a trnů s kuželem 7 : 24	548
Krátké nástrojové kužele Morseovy s vyražecem	549
Kuželové stopky a dutiny pro vrtáková sklíčidla	550
Upínání nástrčných fréz s válcovou dírou	551
Drážky a unášeče nástrojových kuželů 1 : 30 pro nástrčné výhrubnky a výstružníky	553
Nástrojové čtyřhrany a dutiny	554
Průměry válcových stopek fezných nástrojů	555
Průměry válcových stopek fréz	555
Unášeče nástrojů s válcovou stopkou	556
Otvory klíčů	557
Upínací náradí. Přehled	558
Upínací úhelníky žebrované s otvory v obou ramenech	564
Šrouby s kolíkovou rukojetí	565
Šrouby k otočným podložkám a třmenům	566
Rýhované matice	567
Rychloupínací matice	567
Matice s posuvnou rukojetí	568
Otočné podložky	569
Otočné třmeny	570
Zubové podpěrky	571
Křídlaté rukojeti	571
Páky s výstředníkem	572
Sedlové upínky	573
Páky s drážkovým výstředníkem	574
Středící čepy válcové	575
Pevná vrtací pouzdra s nákrúžkem	576
Nástrčná vrtací pouzdra	577
 Literatura	578